

Praha má plán pro ochranu a rozvoj svého centra. Radní odsouhlasili důležitou územní studii

11.11.2024 - | Magistrát hlavního města Prahy

„Územní studie Památkové rezervace v hlavním městě Praze obsahuje podrobné informace o proměnách centra a problémech, jimž čelí jeho obyvatelé. Vyplývá z ní, že kromě ochrany kulturního dědictví, je třeba reagovat na požadavky současné doby i stále narůstající zájem turistů. Rozvoj města a památková péče mohou působit protichůdně, nicméně jejich společným cílem by měla být udržitelnost příjemného života a dlouhodobá prosperita této lokality,“ říká náměstek primátora pro územní rozvoj Petr Hlaváček.

Památková rezervace se skládá z katastrálních území Hradčan, Malé Strany, Starého Města, Nového Města, Josefova a Vyšehradu, přičemž zahrnuje i části Vinohrad, Podolí, Nuslí, Smíchova a Holešovic. Na rozsáhlém a velmi různorodém území se vedle domů s románskými a gotickými základy nachází i řeka se všemi ostrovy a mosty, velké parky, cenné příklady současné architektury nebo také magistrála. Je to mozaika plynule skládaná po dlouhá staletí mnohdy s dramatickými vstupy. Na rozdíl od Paříže nebo Vídně totiž centrum Prahy nepodlehlo celkové asanaci, ani nebylo výrazně zasaženo za 2. světové války.

„Jsem přesvědčen, že studie pomůže vyvážit potřeby moderního města s respektem k jeho historickému dědictví. Její dokončení představuje významný milník v péči o pražské historické centrum. Zároveň je třeba zdůraznit, že tento dokument je živým nástrojem, který bude sloužit jako odrazový můstek pro další, detailnější plánování jednotlivých oblastí rezervace. Věřím, že díky této studii budeme schopni lépe chránit kulturní i přírodní hodnoty Prahy, zlepšovat kvalitu života jejích obyvatel a zároveň udržovat atraktivitu města pro návštěvníky z celého světa,“ komentuje náměstek pro kulturu, cestovní ruch, výstavnictví, památkovou péči, národnostní menšiny a animal welfare Jiří Pospíšil.

Městská památková rezervace byla vyhlášena roku 1971 a od té doby odborníci usilují o zavedení pravidel, která by zpřesnila názor na možné úpravy v tomto území, po roce 1989 také chránila před bezohledným komerčním zacházením. V současnosti zde bydlí asi 46 000 lidí, což jsou 2 % pražské populace, ještě v 80. letech 20. století jich však bylo téměř dvakrát tolik. Nachází se zde přibližně 20 % všech pracovních příležitostí ve městě, lidé sem chodí za kulturou, na procházky, denně tudy projdou tisíce zahraničních návštěvníků.

„Území Prahy 1 a 2 nabízí asi 30 procent všech ubytovacích kapacit hlavního města – celkem 90 000 hotelových lůžek a dalších 15 000 v Airbnb a podobných službách. Tento jev má nepříznivé důsledky, vede k úbytku trvalých obyvatel a odklonu od autentického života. Nedostatek podmínek vhodných pro rodinný život je dlouhodobým problémem historického centra, které přitom představuje předobraz dnes tolik propagovaného patnáctiminutového města, kde je v pěším dosahu vše od školy, práce a zdravotní péče až po další služby, kulturu, sport a odpočinek v přírodě,“ říká ředitel IPR Ondřej Boháč.

Mezi chronické nemoci centra Prahy patří snahy o maximální komercializaci území, tlak na zastavěnost centra budovami, které nerespektují výhledová panoramata, narušují důležitou funkci vnitrobloků apod. Dále je to velké zastoupení turistických podniků na úkor estetické hodnoty a občanské vybavenosti centra, přetížená doprava, hluk a zhoršené životní prostředí – centrum Prahy

se proměnilo v tepelný ostrov.

Řešení těchto problémů naštěstí nespočívá jen v omezení výstavby a cestovního ruchu, nýbrž přináší nové podnikatelské příležitosti. Studie poukazuje například na komerční potenciál brownfieldů nebo dříve neatraktivních městských čtvrtí, z nichž se přirozeným plynutím času stává širší centrum. Některé z nich mají ideální podmínky pro tvorbu polyfunkčního kompaktního města krátkých vzdáleností, které svým obyvatelům poskytne vysokou kvalitu života. Vznik místních úřadů, institucí, služeb a možností kulturního vyžití by centru odlehčilo téměř okamžitě. Stejné problémy jako Praha řeší většina velkých měst v Evropě i ve světě, autoři studie s nimi spolupracují a vzájemně se inspiřují.

Pražská památková rezervace je konfliktním územím, v němž se střetává mnoho protichůdných zájmů veřejné a soukromé sféry. Úkolem pro město, jeho orgány a instituce je tyto konflikty řešit a předcházet jim jasně formulovanými vizemi a pravidly.

„Po desetiletích se jedná o první úspěšně dokončený pokus pořídit materiál, tvořící pevný koncepční základ pro další vývoj Památkové rezervace v hlavním městě Praze. Návrh je výsledkem těsné spolupráce zpracovatele a pořizovatele s orgány památkové péče, městskými částmi i významnými aktéry v území, s nimiž byl projednáván průběžně, v jednotlivých fázích svého vzniku. Takto nastavený dialog se osvědčil, konečná podoba územní studie odráží zřejmě maximální dosažitelnou míru vzájemné shody. Další kroky plynule navazují, v současnosti se již na základě celkové koncepce určené Územní studií Památkové rezervace v hlavním městě Praze zpracovává první materiál obsahující podrobnou prostorovou regulaci pro dílčí část území, konkrétně pro oblast Karlova,“ říká ředitel magistrátního odboru územního rozvoje Filip Foglar.

Od vyhlášení Pražské památkové rezervace v roce 1971 se nepodařilo schválit a uvést do praxe regulační plán, který by pokrýval celé její území, za celou dobu byl schválen pouze Územní plán zóny Anenská. Vznikla však řada průzkumů a dokumentace, např. Management plánu ochrany světového dědictví historického centra Prahy, Strategický plán Prahy, Klimatický plán, Plán udržitelné mobility, Manuál tvorby veřejných prostranství, Standard hospodaření s dešťovou vodou a dokumenty UNESCO, z nichž studie IPR čerpá, aktualizuje je a vytváří koncepční rámec pro budoucí studie a regulační plány. První navazující dokumentací je již zahájená Územní studie oblasti Karlov.

Autoři studie rozdělili velké a složité území památkové rezervace na 34 menších oblastí, u každé určili její jedinečný charakter a také problémy, které seřadili podle naléhavosti řešení. Jiná témata se objevují kolem Václavského náměstí, jiná na Malé Straně, zároveň jsou však všechny oblasti památkové rezervace propojeny společnými hodnotami a cíli, studie proto obsahuje i soubor opatření platných pro území celé rezervace. Důraz je přitom kladen na to, aby Pražská památková rezervace nepředstavovala jen hmotný kulturní statek, ale především místo, kde se dobře žije. A ti chtějí Prahu historickou a krásnou, ale také moderní a autentickou.

<https://praha.eu/w/praha-ma-plan-pro-ochranu-a-rozvoj-sveho-centra-radni-odsouhlasili-dulezitou-uzemni-studii>